

манеж, після 10-денного відпочинку привчили 80% до садок на фантом.

Доведено і породні відмінності по привчанню кнурів. Так, для привчання кнурів породи велика біла та дюрок — досить 2-3 пригона в манеж і в них виробляються стійкі статеві рефлексії на фантом з штучною вагіною. Важче привчаються кнури червонопоясної спеціалізованої лінії та української м'ясної породи, яких відповідно вдалося привчити — 65% після 9-12 пригонів в манеж до фантома.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басовський М.З., Рудик І.А., Буркат В.П. Вирощування, оцінка і використання плідників. — К.: Урожай, 1992. — С.164-170.
2. Інструкція з бонітування свиней. — К., 2003. — С.16.
3. Інструкція із штучного осіменіння свиней. — К.: Аграрна наука, 2003. — 55с.
4. Квасницкий А.В. Искусственное осеменение свиней. — К.: Урожай, 1983. — С.74-100.
5. Коваленко В.Ф. Підвищення репродуктивної здатності свиней. — К.: Урожай, 1985. — С.44-54.
6. Рибалко В.П. Выращивание и оценка хряков в условиях элевера. — М.: Агропромиздат, 1999. — 31с.

УДК 619:613:636.3:424.546.49

СЕЗОННІ ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ МІКРОКЛІМАТУ ВІВЧАРЕНЬ В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

А.О.Бондар, старший викладач

Миколаївський державний аграрний університет

У статті наведено результати дослідження сезонної динаміки коливання температури та вологості повітря у вівчарнях. У весняні періоди 2001-2002 років температура повітря у вівчарнях в умовах господарств Миколаївської області не відповідала нормативним даним. Відносна вологість повітря вівчарень мала високі показники в зимовий період 2001-2002 років. Дано рекомендації щодо оптимізації мікроклімату у вівчарнях даних господарств.

В статье наведены результаты исследований сезонной динамики колебаний температуры и влажности в овчарнях. В

весенние периоды 2001-2002 годов температура воздуха в овчарнях в условиях хозяйств Николаевской области не соответствовала нормативным данным. Относительная влажность воздуха овчарен имела высокие показатели в зимний период 2001-2002 годов. Даны рекомендации оптимизации микроклимата овчарень данных господарств.

Ефективність ведення вівчарства залежить від годівлі, технології використання овець і умов утримання, які залежать від параметрів мікроклімату. Практика свідчить, що чим вищий рівень племінної цінності тварин, тим більше вони вимагають оптимальних умов утримання [1]. Дослідженнями доведено, що ефективність виробництва продукції тваринництва в стійловий період на 20% залежить від мікроклімату в приміщеннях [2].

Метою роботи було вивчення сезонних змін температури та вологості вівчарень в умовах племзаводу ім. Шмідта і СТОВ “Колос” Миколаївської області в стійлові періоди 2000-2002 років.

Зоогігієнічну оцінку температури та вологості повітря приміщень, де утримувалися вівці, проводили за загальноприйнятими методиками [3]. Для вимірювання температури повітря використовували ртутний термометр, вологості повітря — статичний психрометр Августа. Показники мікроклімату визначали чотири рази протягом місяця в чотирьох приміщеннях у трьох місцях — початок, середина та кінець вівчарень на трьох його рівнях: 20, 50 і 150 см від підлоги, на відстані 1 м від стіни.

Температура є важливим фактором зовнішнього середовища, який впливає на здоров'я і продуктивність тварин. Температура повітря в кошарах господарства СТОВ “Колос” в зимово-весняний період 2000-2001 роки нижче від нормативної 10°C в середньому на $0,5^{\circ}\text{C}$. Спостерігалось незначне зниження температури і в зимово-весняний період 2001-2002 роки. В осінній період у вівчарнях, де утримували молодняк овець, температура повітря в обох господарствах коливалася від $14,7^{\circ}\text{C}$ до $16,45^{\circ}\text{C}$. Результати досліджень температури повітря у вівчарнях наведено в таблиці 1.

**Показники температури у вівчарнях
протягом стійлового періодів 2000-2002 років (°С)**

Рік дослідження, період	Нормативні показники температури	Фактичні показники температури	
		повітря вівчарень господарств	
		ім. Шмідта	СТОВ "Колос"
2000-2001, зимовий	10	10,01 ± 0,009	8,94 ± 0,007
2001, весняний	16	10,99±0,009	9,74±0,007
2001, осінній	16	14,27±0,014	16,45±0,009
2001-2002, зимовий	10	9,35±0,009	9,75±0,007
2002, весняний	16	9,75±0,007	9,82±0,007

В господарстві ім. Шмідта температура повітря в осінній період 2001 року у вівчарнях вища на $0,45^{\circ}\text{C}$, а в СТОВ "Колос" нижче на $1,73^{\circ}\text{C}$ порівняно з оптимальним показником температури 16°C (рис. 1).

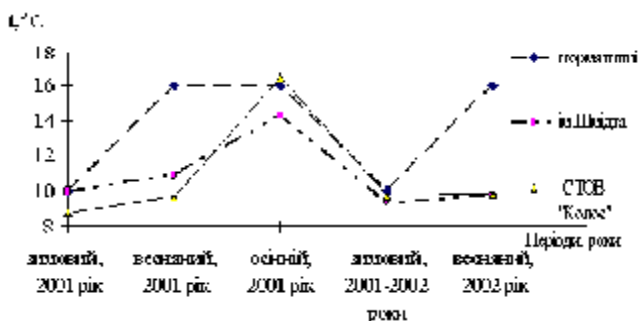

Рис.1. Динаміка температури повітря вівчарень

Вологість повітря, як важливий складовий елемент мікроклімату впливає на фізіологічний стан організму тварин. Відносна вологість повітря у вівчарнях з зимового (2001 рік) по весняний період (2002 рік) суттєво відрізнялася від нормативної (70-75%) вологості (табл. 2).

**Показники відносної вологості у вівчарнях протягом стійлового періоду
2000-2002 років (%)**

Рік дослідження, період	Нормативні показники вологості	Фактичні показники вологості повітря вівчарень господарств	
		ім. Шмідта	СТОВ "Колос"
2000 - 2001, зимовий	75	80,06±0,009	76,72±0,007
2001, весняний	70	75,09±0,009	76,38±0,02
2001, осінній	70	72,05±0,02	78,45±0,01
2001-2002, зимовий	75	81,04±0,01	83,06±0,01
2002, весняний	70	79,06±0,01	77,16±0,01

Результати досліджень свідчать, що найвищий показник відносної вологості у вівчарнях господарств в умовах Миколаївської області спостерігався в зимовий період 2001-2002 років (рис. 2).

Так, цей показник взимку 2001 року становив в господарстві ім. Шмідта Очаківського району $80,06 \pm 0,009\%$, що на $5,06\%$ вище, ніж нормативний показник. В господарстві СТОВ "Колос" Вознесенського району в приміщеннях в цей же період вологість повітря — $76,72 \pm 0,007\%$, яка підвищена на $1,72\%$ порівняно з 75% . У зимовий період 2001-2002 років вологість повітря в господарствах ім. Шмідта та СТОВ "Колос" висока і становила відповідно в середньому $81,04 \pm 0,01\%$ та $83,06 \pm 0,01\%$, що на $6,04\%$ та $8,06\%$ вища, ніж нормативний показник (75%). В інші періоди дослідження показники вологості коливалися у вівчарнях господарства ім. Шмідта від $72,05 \pm 0,02\%$ до $79,06 \pm 0,01\%$, в СТОВ "Колос" — від $76,38 \pm 0,02\%$ до $77,16 \pm 0,01\%$.

Результатами досліджень доведено, що мікроклімат впливає на продуктивність вівцематок даних господарств. В племзаводі ім. Шмідта порівняно з СТОВ "Колос" виявлено кращі показники виходу приплоду ягнят на 100 вівцематок на 5% , збереженості ягнят до відлучення на 4% , середньодобовий приріст ягнят на $4,4\%$.

Отже, температура у вівчарнях племзаводу ім. Шмідта та СТОВ "Колос" не відповідала нормативним показникам у весняні

періоди 2001-2002 років. Відносна вологість у повітрі вівчарень племзаводу ім. Шмідта мала високі показники в зимовий період 2001-2002 років, що безпосередньо впливає на продуктивність і здоров'я овець. Тому рекомендуємо для покращення оптимізації мікроклімату в господарствах встановити автоматичний електрокалорифер ОФО-16 та посилити контроль за справною роботою витяжно — припливної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробьев П.А. Содержание овец на малой ферме. – М.: Агропромиздат, 1990. – С. 170-171.
2. Гігієна тварин / М.В. Демчук, М.В. Чорний, М.П. Високос, Я.С. Павлюк / За ред. М.В. Демчука. – К.: Урожай, 1996. – С. 64-65.
3. Храбустовский И.Ф., Демчук М.В., Онегов А.П. Практикум по зоогигиене. – М.: Колос, 1984. – С. 83-101.